

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechi 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adife. Telefon 650

Direc: tor fondator și redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Avocat din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Bartha Ignat
avocat din Cluj

Bolla Romul
Profesor la Universitatea din Cluj

Botez Corneliu
Consilier la Inalta Curte de Casație

Dimitriu Vasile
Profesor la Universitatea din București

Docan P. George
Presedinte Tribunalul Bazeu

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Meurișiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Marta Alexandru
Prim președintele Curții de Apel
Timișoara

Micșa Pompei
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Judecător la Trib. Cluj

Petrescu F. Vasile
Judecător de ședință la Trib. Sibiu

Popp Romulus
Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Radu Iorgu
Profesor la Universitatea din Cluj

Ștețcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Ștăncescu Ștefan
Prim președintele Curții de Apel
Oradea-Mare

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat, Avocat din Cluj

CUPRINSUL

1. Unificarea legislativă de *Ioan I. Cetățeanu*
Președinte de secțiune
la Curtea de Apel Brașov
2. Contencios Administrativ, Înțelesul
art. 149 din legea de organizare ju-
decătorească, Jurisprudența Curții de
Apel Timișoara Secția I cu o adno-
tare de *V. M. D.*
3. Rezumate de jurisprudențe stabilite
de instanțele judecătorești din Ardeal
și Curtea de Casație
4. Informații



BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVE
LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: *Constanța, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu.* // *Bănci
afiliate: Banca de Devize și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena*
TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA
DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIATA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

7
SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN.

Efectuază
avantajos
orice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Banca Generală a Țării Românești București,

*Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea,
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele*

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000.000 // Rezerva Lei 50,000.000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

„AGRICOLA”

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE

Fondată
1906

Fonduri de garanții Lei: 35,473.258

Primește asigurări în toate ramurile

*Direcțiunea generală: București, Calea Victoriei Nr. 11.
Direcțiunea regională: Cluj, Strada Nicolae Iorga Nr. 11.*

Reprezentanțe: Toate orașele din România

BANCA CENTRALĂ

Secția de cereale - Secția de colonie - Fabrică de surrogat de cafea „Centrala” - Secția specială pentru ciment - Secția de Bancă și devize - Execută tot felul de tranzacțiuni bancare, plăți pe toate piețele interne și străine - Depunerile se fructifică în condițiile cele mai favorabile - Impozitul după depuneri îl plătește institutul

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 18,000.000

Legături directe cu America!

„NATIONALĂ” SOC. GENERALA DE ASIGURARE IN BUCUREȘTI

Capital și fonduri de garanții
proprii peste 120
milioane lei

AGENȚII IN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei pe 1 an
	Advocați	500 Lei pe 1 an
	Magistrați	400 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei
	Un număr dublu	35 Lei
	Un număr vechiu	40 Lei

Redacția: Str. Călea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

Unificarea legislativă

Incontestabil că problema unificării legislative este una din cele mai importante, desigur nu printre cele mai ușoare, ce se pune pe tapet în urma unirii politice a provinciilor eliberate cu țara mamă.

Legi superioare, se prelinde de către unii, de cari dacă reformatorii s'ar atinge, potrivit sistemului de unificare cu furca, ar însemna un regres din punct de vedere juridic. Unificarea legislativă, se susține de către alții, urmează să fie făcută tot cu sabia, ca și cea politică. Intre aceste sisteme extreme mai este unul mijlociu, așa zis eclectic, care preconizează o unificare pe îndelete, luându-se și păstrându-se din legislațiile diferitelor provincii ceeace este bun și corespunzător nevoilor actuale, eliminându-se restul.

Ca unul care am avut ocazia să servesc justiția țării atât în vechiul regat cât și în Ardeal, prin urmare să cunosc și să aplic ambele legislații, voi căuta cu suflet cinstit și în mod obiectiv să analizez aceste diferite sisteme și să fac câteva observațiuni cu privire la unificarea legislativă.

...

În vechiul regat este în vigoare în materie civilă codicele civil, pus în aplicare la Decembrie 1865, conținând 1914 articole. El este copia aproape fidelă a codului Napoleon, după care timp de mai bine de un secol, în afară de oarecari modificări survenite între timp, se distribuie justiția în Franța.

Esit din principiile dreptului roman și tradițiile cutumiere, conceput în timpul de liniște al Consulatului, el posedă acel spirit de

moderațiune și cumințenie, după cum spune Planiol¹⁾, care a știut să facă tranziția între spiritul reacționar al trecutului și himerile revoluției franceze.

Firește, nu-i la adăpost de critici, prezintă lacune și din cauză că uneori intră în detalii, are prea multe controverse, însă nu-i mai puțin adevărat că constituie un monument legislativ, de care nu-i permis a te atinge cu ușurință.

În Ardeal, din 1853, se aplică codul civil austriac, așa cum exista atunci, adică ne-novelat. În celelalte ținuturi din Transilvania se aplică dreptul privat maghiar, care nu-i codificat, ci rezultat din enunțările principiale ale Curiei maghiare, pronunțate în diferitele și variatele chestiuni de drept civil. Dacă în privința succesiunilor dreptul privat maghiar are dispozițiuni cu totul speciale și caracteristice, în celelalte privințe nelăgăduit că, Curia, în deciziunile ei, a fost în mare parte influențată de doctrina și jurisprudența codului civil austriac.

Acest codice conține numai 1502 articole, de oarece se mărginește în enunțarea principiilor generale cari reglementează raporturile civile, fără a cuprinde dispozițiuni de procedură, ca de pildă codul Napoleon în materia divorțului, etc., dat fiind, că într-o bună sistematizare legislativă, procedurile trebuie să constituie un codice aparte.

Publicat în 1811, câțiva ani după codul Napoleon, au ambele aproape aceiași vechime. Inspirat în mare măsură din principiile drep-

¹⁾ M. Planiol *Traité élémentaire de Droit Civil* T. I, No. 92.

tului roman, în ultima lui analiză el este opera profesorului de drept natural Zeiller, de aceea se remarcă prin ideile sale simple și generale, prin o tendință pronunțată către echitatea naturală, așa că dacă codul Napoleon a cucerit lumea, fiind adoptat în multe țări, codul austriac a putut să cârmuiască conglomeratul de națiuni ce constituia Austro-Ungaria de odinioară.

În multe privințe el este mai complet decât codul Napoleon, cuprinzând bună-oară dispozițiuni privitoare la contractul de asigurare (art. 1288 urm.), la cel de editură (art. 1164 urm.) etc., în altă privință mai incomplet ex.: nu prevede acțiunea pauliană de cât pentru actele cu titlu gratuit (art. 953).

Și codul austriac nu-i la adăpost de critică. Este tot atât de învechit ca și codul Napoleon, de aceea în ultimul timp, în Austria, a trebuit să fie modificat și completat prin novele, cari s'au referit la aproape 250 de articole.

I

Ambele legiuri fiind inspirate din principiile dreptului român, este foarte natural că în general dispozițiile lor să fie aproape identice.

Nu numai atât. Cine a avut ocazia să studieze și să aplice aceste legiuri, de multe ori a putut constata, că chiar acolo, unde principiile legii sunt deosebite, jurisprudența a creat soluțiuni aproape identice, pentru că, după cum spune Savigny, există între toate popoarele ajunse la același grad de civilizație o comunitate de drept, adică un mod uniform de a înțelege și rezolva problemele juridice. Vom căuta să ilustrăm cece precede prin câteva exemple.

După principiile codului civ. român numai servituțiile continue și aparente pot fi dobândite prin prescripție (art. 623), așa că o servitute necontinuă, cum ar fi de exemplu dreptul de trecere nu se poate stabili decât prin titlu, pentru că s'a crezut că actele izolate de trecere sunt în general acte de simplă toleranță între vecini și nu s'ar putea transforma în drepturi, fără să invenineze raporturile între dânșii. După codul austriac însă

(art. 480), toate servituțiile, fără nicio distincție, se dobândesc între alte moduri și prin prescripție.

În sistemul codului român s'a părut în practică nedrept să tăgăduiești cuiva dreptul de trecere, pe care l-ar fi exercitat peste 30 ani, ceea ce exclude orice idee de toleranță și aceasta numai pe simplul motiv că n'ar putea prezenta titlul constitutiv al servitutei, așa că în atare caz s'a decis că, dacă legea l-a împiedecat să dobândească proprietatea și astfel proprietarul, în loc de a se vedea obligat să suporte o simplă servitute, se vede expropriat de terenul său suportând o coproprietate²), în cât rezultatul practic este aproape același în ambele legislațiuni.

După codul civil român condiția resolutorie tacită, sau pactul comisor tacit este subînțeles în toate contractele sinalagmatice (art. 1020), așa că dacă una din părți nu-și îndeplinește obligația, cealaltă parte poate cere desființarea contractului. Această dispoziție, justificată, prin legătura intimă a obligațiilor în contractele bilaterale, nu operează de la sine, ci trebuie cerută și obținută de la justiție, care poate, apreciind împrejurările și spre a nu-l priva pe debitor, de multe ori de bună credință, de beneficiile contractului, să-i acorde un termen de grație pentru executare.

După codul austriac, în conformitate cu dreptul roman, principiul este acesta: dacă debitorul nu-și îndeplinește obligația poate fi acționat și constrâns la executare, de oarece creditorul n'are dreptul de a cere desființarea contractului. afară de cazurile determinate de lege, sau când s'a stipulat clauza resolutorie expresă (art. 919).

În practică dispoziția codului român, după care creditorul poate cere desființarea contractului, a fost interpretată în mod restrictiv, căci, pe lângă că judecătorul este în drept s'o respingă și să acorde debitorului un termen de grație, dar în afară de aceasta a fost admis, că:

a) Cu toate că creditorul ar fi obținut dela

² V. Alexandresco, T. III, pag. 151 ed. I. Plenol T. I. No. 2950.

justiție desființarea contractului, totuș pânăce hotărârea n'a rămas definitivă, debitorul poate anihila efectul ei, îndeplinind obligația lui.

b) Când este vorba din partea debitorului de o inexecutare parțială, judecătorul poate refuza pur și simplu rezilierea, mărginindu-se să acorde creditorului numai daune.

c) Aceeaș soluțiune când este vorba de neexecutarea unei obligațiuni accesorii.

d) Când neexecutarea s'a produs din culpa comună deasemeni nu se acordă rezoluțiunea contractului, prin urmare un câmp foarte larg de apreciere, care reduce simților aplicarea principiului legii³.

În codul austriac dispoziția contrară după care creditorul are dreptul numai la executarea contractului, a fost interpretată tot în mod restrictiv, așa că pe lângă numeroasele excepțiuni prevăzute în lege⁴, ele au mai fost întinse și în cazuri similare, încât rezoluțiunea contractului se poate obține nu numai atunci când clauza rezolutorie a fost expres stipulată, ci practica judecătorească mai adaugă, că și acolo, unde, după împrejurări, a scopului contractului, sau după obicei, este a se considera ca tacit stipulată; mai departe în cazul când debitorul a devenit insolubil, pentru că nu i se poate pretinde creditorului să stea gata cu executarea până la expirarea termenului de prescripție, dat fiind, dupăcum se exprimă Curtea de Casație din Viena, „buna credință presupune că însuș debitorul în niște atari împrejurări a renunțat la executarea contractului“. În fine, în caz de intenționată violare de contract de către o parte, când ea, bazându-se apoi pe dispozițiile art. 919, ar veni în urmă contraprestațiunea, poate fi respinsă prin excepția relei credințe⁵. Din cele ce preced rezultă prin urmare că totul se reduce la chestiuni de speșă și cu toată diver-

sitatea principiilor, judecătorul, în cazuri ase-mănătoare, poate da soluțiuni identice.

Nu voim să continuăm cu exemplele, căci nu intenționăm să facem un studiu de drept comparat, dar s'ar mai putea adăuga chestia momentului delațiunii succesiunii⁶, acțiunea *quantii minoris* pentru viciile lucrului dobândit⁷ și câte alte multe cazuri.

Ar rămâne poate ca diferență chestia proprietății. În adevăr, după principiul codului civil român (art. 971) proprietatea unui lucru cert și determinat se transmite prin simplul consimțământ al părților, cu alte cuvinte prin efectul translativ al contractului. După codul civil austriac însă, pentru transmiterea proprietății, nu-i deajuns contractul, care crează numai drepturi și obligațiuni, ci este nevoie

⁶ După principiile codului austriac (art. 347) până când cineva nu s'a declarat de erede și n'a fost pus în posesie, moștenirea este considerată ca *jacens*, presupusă a fi încă posedată de către defunct și constituind un fel de persoană juridică aparte, administrată la nevoie de un curator, așa că dobândirea de drepturi îndeplinirea de prescripție, achiziția unei noi moșteniri, etc., sunt presupuse ca îndeplinindu-se tot în persoana defunctului de oarece s'a crezut fără folos de a se declara, că moștenirea din momentul morței, aparține moștenitorului, câtă vreme nu se știe încă precis cine este acela și dacă dânsul vrea s'o primească.

Codul român nu cunoaște ideea de *hereditas jacens*, așa că proprietatea moștenirii aparține moștenitorilor din momentul morței defunctului, iar anumiți moștenitori (descendenți și ascendenți) au din acelaș moment chiar posesiunea ei, rămânându-le apoi la toți calea deschisă s'o accepte, să renunțe la dânsa, sau s'o accepte sub beneficiu de inventar. O ficțiune și aceasta, ca și cealaltă, de a fi moștenitor ignorans!

Deși principiile legii sunt deosebite se admite în doctrina austriacă (v. Krainz & 481 III) că la caz de acceptare și trimetere în posesie a moștenitorului, aceasta are efect retroactiv până în momentul deschiderii succesiunii, așa că prin această interpretare, rezultatul practic este același în ambele legislațiuni.

⁷ Deși codul austriac vorbește numai despre acțiunea redhibitorie acordată pentru viciile lucrului vândut, practica admite, la fel ca în codul român (art. 1355) și acțiunea *Quantii minoris*, deducându-o prin un argument a contrario din art. 932, anume că dacă atunci când viciile nu sunt de așa natură ca să facă lucru impropriu pentru obicinuita întrebuintare, în atare caz cumpărătorul poate cere o diminuare de preț, nu complectă desființare a contractului, după cum se exprimă textul (V. Krainz & 322 II, 3 T. II).

⁸ Comp. în acest sens art. 566 c. civ., după care înscripția în registrul fonciar este necesară pentru dobândirea proprietății fonciare și art. 714, după care punerea în posesie este necesară pentru transferarea proprietății mobiliare.

³ Comp. Alexandresco. T. VI pag. 82. urm. Collin et Capitant; Droit Civil Francaise T. II pag. 344 urm.

⁴ Exemple: în contractele cu dare de arvună (art. 908), în caz de închiriere când chirieșul nu-și îndeplinește obligația (art. 1118), în contractul de locațiune de serviciu (art. 1153) în materie de societate (art. 3110) etc.

⁵ Comp. Krainz Ehrenzweig: System des Oester. allg. Privatrechts T. II & 320 II.

pentru mobile de predare (art. 424, 425), pentru imobile de întăbulare în cartea funduară (art. 431)⁹.

(Va urma)

Ioan I. Cetățeanu

Peședinte de secțiune
la Curtea de Apel Brașov

Cartea funduară constituie un admirabil sistem, care garantează drepturile reale și circulația bunurilor imobiliare, înlesnind prin aceasta creditul public.

Datele ce le cuprinde sunt trase din documentele referitoare prezentate de părți, cari să păstrează în arhivă așa că în cartea funduară nu se trece decât un resumat, suficient ca din o singură privire să cunoști situația juridică a fiecărui imobil.

În cartea funduară înregistrările se fac pe imobil, adică sistemul notațiilor este cel real, nu personal după cum este în vechiul regal.

Fiecare imobil are în cartea funduară trei foi: 1. foaia A destinată să arate situația imobilului, înținderea, felul (clădire sau arătorie) etc.; 2. foaia B destinată pentru notarea schimbărilor provenite în transmitiunea proprietății și 3. foaia C în care se înscriu sarcinile ce grevează imobilul: ipotecă, servitute, locațiune etc.

În cărțile funduare se trec:

1. întăbulări de drepturi reale;
2. prenotări, adică dobândiri sau ștergeri condiționale, cari numai sub condițiunea justificării lor ulterioare pot avea efect. Ex.: S'a cerut întăbularea pe baza unui document găsit incomplet. Dacă cererea s'ar respinge de plano atunci drepturile cuiva ar putea fi iremediabil prejudiciate, de aceea actul se prenotează și se dă un termen de 15 zile pentru ca în interval partea să aducă documentul completat sau să dovedească că a intentat acțiune — în caz de refuz din partea adversarului — și să prezinte apoi sentința pentru ca prenotarea să se transforme în întăbulare, cu efect retroactiv până la data când a avut loc prenotarea. Dacă termenul a expirat fără justificare, atunci la cerere prenotarea se radiază. Asemeni se prenotează, în aceleași condițiuni, ex., dreptul de ipotecă.

Mai mult, regulamentul cărților funduare permite de a se obține de la autoritatea competentă prenotarea dreptului de ipotecă pentru anumite creanțe, apoi pe baza hotărârilor judecătorești nedefinitive, ca și pentru asigurarea fiscalului și incapacibililor, prenotări cari în urma justificărilor ulterioare, de cele mai multe ori bazate pe aceea că s'a obținut sentință definitivă se transformă în întăbulări. În codul român există numai ipoteca legală și convențională, lipsește așa zisa ipotecă judiciară, după cum este în Franța și pe care regretatul Alexandresco ținea mult să fie introdusă în legislația noastră (v. vol. 10 pag. 330). Prin urmare dacă pentru garantarea creditorului se pot lua măsuri asigurătoare asupra averii mobile a debitorului, nu există nici un mijloc în privința imobilelor, pe cari debitorul le poate înstreina, rămânând creditorului numai calea anevoioasă de a ataca instanțarea pe baza acțiunii Paulane. În sistemul codului austriac prenotarea ipotecei asigură din contră pe creditor în privința averii imobiliare.

3. În fine, notațiuni de fapte, sau îngrădiri de drepturi cu scopul de a fi evidențiate și cu efectul că din moment ce sunt notate nu se poate cineva

apăra cu necunoașterea lor, însă iarăș netrecerea lor nu poate să aducă decăderi, dupăcum se întâmplă cu întăbulările ex: incapacitatea proprietarului funduar (minoritate, interdicție, faliment), prohibițiunea dreptului de a înstreina, etc.

Asemeni se notează procesul în radieră contra aceluia care figurează ca proprietar în cartea funduară, pentruca eventuala sentință să poată fi opozabilă terțiului, care în intervalul judecării procesului ar dobândi imobilul. În sistemul codului român o atare chestie este nesigură și controversată: după unii din cauza efectului retroactiv al hotărârei, ea va fi opozabilă noului achizitor, după alții din contră, din cauza relativității lucrului judecat.

O întăbulare nu se poate face decât sub controlul și admiterea judecătorului, care are a vedea dacă cererea îndeplinește toate condițiile legii numai în care caz este admisă, de aci siguranța întăbulărilor și prezumația juris et de jure de care se bucură că tot ce-i înregistrat este conform cu adevărul și realitatea lucrurilor. În sistemul codului român transcrierea mutațiilor este opera părților, autoritatea nefăcând decât oficiu de scriitor, fără să verifice valabilitatea lor.

Avantajul cărții funduare, față de sistemul transcrierii și înscripțiunii constă prin urmare în aceea că: 1. este mai simplu, fiind de ajuns o singură aruncătură de ochi în foaia respectivă a imobilului, fără a mai fi nevoie de a cerceta toate actele de transmitiuni cu dificultățile inerente cercetărilor, după numele proprietarilor. 2. Sistemul român este incomplet, pentru că nu se trece și mutațiunile pentru caz de moarte după cum se întâmplă cu cartea funduară. Un singur pericol s'ar putea prezenta, anume că un uzurpator prin acte false să se întăbuleze ca proprietar și să dispue în consecință, de aceea este prudent că adevăratul proprietar să-și revadă foaia odată în trei ani, termen maxim prin care se prescrie orice acțiune pentru garantarea drepturilor sale, față de un sub achizitor de bună credință.

⁹ Vezi „Dreptul” No. 39 din 27 Noembrie 1927.

JURISPRUDENȚA

Curtea de Apel Timișoara

Secțiunea I.

Contencios Administrativ

No. Cont. din 21. Nov. 1917.

Contencios aditiv. Drepturi câștigate în înțelesul art. 149 din legea de org. judecătorească. Art. 320 din aceeași lege.

Sentința:

Admite acțiunea intentată de Nicolae Kepes, din Oradia-Mare, cu cererea înreg. sub No. 214—1927, în contra Ministerului de Justiție, din București, și în consecință obligă pe pârât a plăti reclamantului, în conformitate cu legea de contabilitate publică, suma de 55.411 (cinci zeci și cinci de mii patru sute unsprezece) lei, cu titlul de diferență de salariu pentru trecut, cum și 9159 Lei (nouă mii una sută cinci zeci și nouă) cheltueli de judecată.

Motive:

Reclamantul prin acțiunea de mai sus, a cerut în baza legii contenciosului administrativ, obligarea Ministerului de Justiție, la plata sumei de 54.811 Lei 50 bani, cu titlul de diferență de salariu, ce i se cuvine

de la 1. Ianuarie 1925—1 Martie 1927, în calitate de Consilier la Curtea de Apel din Oradia-Mare, cu titlul de consilier de Curte de Casație, cum și la plata cheltuelilor de judecată.

Ca motive invoacă :

Potrivit statului de serviciu anexat la acțiune, reclamantul sub regimul Maghiar, la 10 Mai 1905 a fost numit ca consilier la Curtea de Apel din Oradia-Mare, iar la data de 16. August 1917, în baza decretului regal No. 14421—1917, a fost înaintat pe loc, cu gradul și retribuțiunile de consilier de Curte de Casație.

Potrivit §. 3. din legea Maghiară din 1907, consilierii de Curți de Apel înaintați pe loc la gradul de consilier de Curte de Casație, erau asimilați în grad și retribuți, ca consilierii de la Curtea de Casație, erau trecuți în același stat, ca și aceștia din urmă, fiind considerați ca aparținând efectiv Curții de Casație și detașați cu serviciul la Curțile de Apel.

Ca atare la trecerea lor efectivă la Curtea de Casație, ei își păstrau vechimea gradului comptându-se stagiul făcut în Curtea de Apel.

În aceasta calitate, reclamantul a funcționat la Curtea de Apel din Oradea la data publicării decretului No. I., din 27. Ianuarie 1919, a Consiliului Dirigent, care prin art. I. a menținut în vigoare, toate legile și regulamentele anterioare datei de 18 Octombrie 1918, după care mai târziu a depus jurământul de fidelitate către statul român, continuând a funcționa înainte.

Promulgându-se legea de organizare judecătorească, din 26 Iunie 1924, prin art. 149 din lege s'a prevăzut dispoziția: clasele și gradele conferite după legile anterioare constituiesc drepturi câștigate și se vor respecta, în ce privește titlurile și salarizarea.

Pe baza acestui text de lege, urma ca reclamantul să-și păstreze titlul de consilier de Curte de Casație și să primească în același timp, salariul convenit unui consilier de Curte de Casație, căsătorit și fără copii.

Ori Ministerul deconsiderând aceste dispoziții legale și în mod arbitrar, de salariu de bază în loc de 3700 l-a socotit suma de 3500 lei, astfel în cât pe intervalul de timp de la 1 Ianuarie și până la 1 Martie 1927, i-a ordonat un salariu în minus cu 54.811 Lei 50 bani și anume:

În cursul anului 1925, un salariu lunar în minus cu 1719 Lei 50 bani, ceea ce pe întregul an face 20.634 Lei;

Dela 1 Ianuarie până la finele lunii Iunie 1926 un salariu lunar în minus cu 894 lei, ceea ce socotit pe timp de 6 luni face 5364 lei;

Dela 1 Iulie până la finele lui Decembrie 1926, un salariu în minus cu 4201 lei 50 bani, ceea ce în total pe timp de 6 luni face 19209 lei.

Pe lunile Ianuarie, Februarie și Martie 1927, un salariu lunar în minus cu 3201 lei 50 bani, ceea ce în total face 9604 lei 50 bani.

Cu toată plângerea adresată de reclamant Ministerului, s'nb No. XXI A. 26—2—1924, pentru repararea nedreptății, nu s'a luat nici o măsură în consecință :

În contracțurerea pârâtului se invoacă în apărare următoarele motive:

1. Acțiunea este inadmisibilă întru cât prin faptul ca reclamantul cu începere de la 26 Iunie 1924

data publicării și puneri în aplicare a legii de org. jud. și până la data introducerii acțiunii, a acceptat situația tratamentului funcțiunii, de care azi se plânge deci prin aceasta dânsul a achiesat asupra acestei situațiuni.

2. Acțiunea este și neîntemeiată, întru cât legea de organizare judecătorească din 24 Iunie 1924, nu confirmă și nu are nici o legătură cu legea maghiară din 1907.

Art. 149 din legea spune într'adevăr că se vor respecta drepturile câștigate cu titlu de salarizare.

Ori prin drepturi câștigate urmează a se înțelege, acele pe care legea de org. jud. le-a găsit în momentul promulgării ei.

În acest moment reclamantul ocupă funcțiunea de Consilier la Curtea de Apel, în cl. V. gr. 1. și leafa de bază a acestei funcțiunii era cea stabilită prin toate legile bugetare, începând cu cea din 1921—1922, de 3500 lunar, pe care o primește și azi ori stabilirea acestui salariu bugetar s'a făcut de Ministerul de Justiție, prin fostul Directorat al Justiției din Cluj, pe baza normelor de salarizare din Legea Maghiară ce era în vigoare în Ardeal.

Dar drepturile reclamantului au mai fost precizate pe lângă art. 149 și prin art. 320 al penultim, din legea org. jud., prin care: se abrogă atât tabloul onorariilor personalului judecătoresc, din legea română de org. jud., cât și ori ce alte tablouri de salarizare de clase și grade, ce s'ar găsi în vigoare în ori ce circumscripție de Curtea de Apel.

Până la întocmirea legii de armonizare a salariilor, acestea vor fi cele stabilite prin ultimul buget care în speță este acel din 1924, în care salariul lunar a unui consilier de Curte de Apel din clasa V. gr. I., este de 3500 lei lunar;

Așa dar Ministerul a respectat în tocmai drepturile reclamantului.

După expunerea reclamației, în conformitate cu art. 220 pr. civ. și celirea scripturilor de la dosar, mandatarul reclamantului a dezvoltat oral motivele din acțiune, cerând pe baza lor admiterea ei, în sensul acolo formulat și obligarea pârâtului la plata spelelor de proces;

Mandatarul pârâtului a dezvoltat apoi oral motivele din contra cererea sa, cerând respingerea acțiunii cu cheltueli de proces;

Curtea

Deliberând asupra acțiunii de mai sus;

Având în vedere concluziunile orale puse de părți și actele de la dosar;

Având în vedere că din statul de serviciu al reclamantului, anexat la dosar, rezultă că; dânsul fiind numit în magistratură la 1 Noembrie 1885, prin decretul Nr. 10579 T. M. E., din 8 Octombrie 1905, este înaintat ca consilier la Curtea de Apel din Oradea.

Că după un stagiu de 12 ani în această clasă, prin decretul Nr. 14421—1917 T. M. E. este înaintat pe loc, în cl. V. Gr. II. cu titlul de consilier de Curte de Casație, calitate în care, mai târziu, depune jurământul de credință către statul român.

Că la 17 August 1920 implinind un stagiu de 3 ani în aceasta gradajie, prin decretul Nr. 26827, din 3. Noembrie 1920, a Ministerului de Justiție, secretariatul general din Cluj, este înaintat în cl. V. gr. I.

Că la 1 Aprilie 1927, fiind atins de limita de vârstă, este pus în disponibilitate, pentru a-și regula drepturile de pensie.

Având în vedere că din datele mai sus expuse, rezultă, că reclamantul a fost numit și a obținut toate înaintările în magistratură, pe baza legilor maghiare din 1891 și 1907, atunci în vigoare, și că a întrunit toate condițiunile, cerute de aceste legi, pentru înaintare.

Având în vedere că potrivit art. 3, a legii din 5 Ianuarie 1907, consilierii de Curți de Apel, cărora li-se conferea titlul și caracterul de consilier de Curte de Casație, în baza legii XVII. din 1891, aveau drepturi egale cu consilierii efectivi, din această din urmă Curte, atât în privința titlului și a caracterului, cât și în privința salariului, fiind trecuți la un loc și în același stat, (status concretualis), cu acești din urmă consilieri;

Că de asemenea și în ce privește gradul ierarhic, el se socotea de la data decretului prin cari li se conferea titlul, putând pe baza lui, la o eventuală vacanță, să fie trecuți efectiv la Curtea de Casație;

Cu un cuvânt prin legile de mai sus, consilierul de Curte de Apel, avansat astfel pe loc, era considerat ca consilier efectiv în Curtea de Casație, și delegat numai în Curtea de Apel;

Având în vedere că atât prin art. 1 din decretul No. I. din 18 Octombrie 1918, a Consiliului Dirigent, cât și prin art. 137, din constituție, legile maghiare de mai sus au fost menținute în vigoare;

Având în vedere că Legea de organizare judecătorească, din 26 Iunie 1924, prin art. 149 dispune: „Clasele și gradele conferite după legile anterioare, constituiesc drepturi câștigate și se vor respecta, în ce privește titlurile și salarisarea.

Titlurile și rangurile conform legilor pe baza cărora au fost câștigate, nu conferă magistratului dreptul de a cere trecerea efectivă la instanță superioară, al cărui rang poartă. Stagiul făcut în instanță inferioară, nu se poate socoti de cât ca stagiul în aceeași instanță.”

Având în vedere că din copriusul acestui articol rezultă că, legiuitorul român, cu privire la consilierii de Curți de Apel, înaintați pe loc, cu titlul de consilieri de Casație, în baza legilor maghiare, le-a adus o restricțiune, în privința unor drepturi ce le erau conferite în această calitate și anume numai în ce privește gradul, ridicându-le pe viitor dreptul de a trece numai pe baza titlului la Curtea de Casație, și ne mai comptându-le stagiul efectuat în instanță inferioară, ca stagiul de Consilier de Casație;

Având în vedere însă că același legiuitor, în ce privește titlul dobândit și salarisarea corespunzătoare, le consideră ca constituind drepturi câștigate și în consecință dispune respectarea lor;

Ca așa fiind și întru cât conform legilor maghiare mai sus citate, titlul de consilier de Curte de Casație, dădea magistratului, căruia acest titlu îi fusese conferit, dreptul la un salariu egal, cu acel al unui consilier efectiv de Curte de Casație, urmează ca și sub regimul legii de organizare judecătorească română, care prin articolul citat respectă acest drept, să li se aplice același tratament;

Considerând că odată aceste stabilite, apărarea pârâtului că în speță nu ar putea fi vorba de călcarea de drepturi câștigate, reclamantul primind azi lefa, cum o primia la data promulgării legii, de org. jud., care este același cu cea prevăzută pentru clasa V. gr. I., cum și prin legile bugetare din 1921, nu poate avea nici un temei, atât timp cât aceasta

leafă, este inferioară acelei cuvenite după legea de org. jud., unui consilier efectiv al Curții de Casație, la care reclamantul în baza titlului și potrivit textelor de lege citate are neîgăduit dreptul;

Ca de altmintreli aceasta apărare ar duce la concluzia că: pentru magistrați, având același titlu, să fie 2 lefuri diferite, lucru inadmisibil și pe cere tocmai legiuitorul prin art. 320 legea de org. jud., invocată de pârât, a voit să-l evite, dispunând desființarea tablourilor pe clase și grade și înlocuirea lor prin ultimul buget, până la votarea legii de unificare a salariilor;

Având în vedere că acest lucru mai rezultă și din faptul în deosebi cunoscut, relativ la tratamentul acordat judecătorilor de Tribunal și de Ocol, cari la data promulgării legii de org. jud. erau în cl. VI. gr. I. echivalentă cu gradul de consilier efectiv de Curte de Apel, și cari după promulgarea legii de org. jud. au continuat a primi tratamentul cuvenit consilierului efectiv de Curte de Apel, pe cari îl primesc și azi;

Ori dacă cu privire la judecătorii de Tribunal, și Ocol pârâtul în baza legii de org. jud. a înțeles a proceda astfel, nu este nici o rațiune și nu există în lege nici o dispoziție, care să-l îndrituiască a nu proceda la fel cu consilierii de Curți de Apel, cu titlul de consilieri de Casație, și să nu le acorde salariul după lege acestora din urmă;

Având în vedere că întru cât reclamantul, prin cererea înaintată prin grefa Curții de Apel Oradia și înreg. sub No. XXI. A. 26 II. 1914, a cerut Ministerului să repare nedreptatea ce i-a cauzat, prin violarea art. 149, din legea de org. relativ la salariul său, evident prin aceasta și-a afirmat dreptul său la desdaunare și ca atare în lipsa unei renunțări exprese din partea sa, el își păstrează dreptul său și faptul primirii lefei fixată de Minister, nu poate ca atare fi interpretat cu o achiesare din partea sa.

Având în vedere că din statul personal și certificatul prezentat de reclamant, rezultă că numitul de la data 1 Ianuarie 1925, până la 1 Martie 1927, a primit în minus, la lefa de consilier de Curte de Apel, cu titlul de Casație, conferit de legea de org. jud. din 1924, suma de 54.811 lei 50 bani și anume:

În cursul anului 1925, în minus 1719 lei 50 bani, lunar, ceea ce în total pe întregul an, face 20.634 Lei;

În cursul anului 1926, de la 1 Ianuarie, până la finele lunii Iunie, în minus 894 lei, lunar, ceea ce în total, pe 6 luni face 5346 lei; iar de la 1 Iulie și până la finele lui Decembrie, în minus, 3201 lei 50 bani, lunar, ceea ce în total face, pe 6 luni 19.209 lei.

În cursul anului 1927, pe lunile Ianuarie, Februarie și Martie, în minus, cu 3201 lei 50 bani, lunar deci total pe trei luni 9604 lei 50 bani;

Având în vedere că neplata întregală a salariului cuvenit reclamantului, în calitatea sa menționată și refuzul Ministerului de a rezolva cererea sa, constituie din partea acestuia din urmă un act de autoritate, făcut cu calcarea textelor de lege menționate, care valămă drepturile reclamantului, dându-i dreptul a și le valorifica pe calea unei acțiuni făcute pe baza art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ.

Pentru aceste motive de fapt și de drept acțiunea găsindu-se întemeiată, a fost ca atare admisă.

Cheltuielile de judecată, s'au acordat în baza art. 424 pr. civ.

Dată și citită în ședința publică de la 22 No-

emvrie 1927, în lipsa reprezentanților părților.

Președinte raportor și redactor a sentinței; (s. s.) Ernest Ceaur Aslan, Consilieri (s. s.) Gh. Pavelescu, (s. s.) V. Brădescu.

Adnotare. Hotărârea ce publicăm în întregime a fost deja utilizată în Comisiunea bugetară parlamentară pentru susținerea unui amendament. După scurtele relatări din ziare, pare ca s'ar fi urmat și discuții în jurul soluțiunii date de Curtea de Apel din Timișoara la care a participat însuși dl. Ministru al Justiției. Hotărârea fiind supusă recursului în Casație de importanță rămân temeiurile juridice ale soluțiunii date de instanță.

Nu trebuie mai ales scăpat din vedere că zeci de procese de natura aceasta sunt sau vor fi pendinte în curând în fața tuturor Curțiilor de Apel în Ardeal ca instanțe de contencios. Așa cum e formulat dispozițiivul hotărârei parcă instanța n'a ținut să dea o soluție principială în materie de contencios ad-tiv, lucru la care tocmai ne așteptam, poate pentru că reclamantul este pensionar și a invocat autoritatea unui decret maghiar din 1917, care natural după părerea Curții trebuia respectat ca izvor al obligațiunii din partea Ministerului. Dar numiri de felul celei din speță au mai fost făcute sub Consiliul Dirigent și sub Ministerul Justiției român. Interesant ar fi fost discutarea valabilității titlului față cu două texte categorice din legea de org. judecătorească 149 și 320; cum și dacă să se țină în seamă ori nu dispozițiile legii de armonizare. Noi asupra chestiunii ne-am pronunțat încă din Noembrie 1924 atunci când nu apărase decât prima parte (cea din Iunie 1924) din legea de org. a judecătorească. Acum și mai ales după ce a apărut și art. 320 al. ult. din a doua parte (anul 925) a legii de organizare judecătorească ne menținem părerea.

Reproducem cele ce susțineam relativ la speță („Ardealul Juridic“ Nr. 19 din 1 Noembrie 1924 în articolul de fond intitulat: *Din greutățile aplicării legilor unificate în Ardeal. Legea unificată de org. jud. Observațiuni*):

„Trecem la examinarea unui alt text din lege și a cărui aplicare în Ardeal, cred că va produce mare nedumerire în interpretare în lipsa unui regulament explicativ sau până la unificarea legii generale de organ. a magistraturei. E vorba de dispozițiunile art. 143 al I. din noua lege cu următorul cuprins:

„Clasele și gradele conferite după legile anterioare constituie drepturi câștigate și se vor respecta în ce privește titlurile și salarizarea“.

Se știe că legea de org. jud. maghiară menținută în vigoare în Ardeal, până în momentul punerii în aplicare a legii noi unificate, împărțea pe magistrați în clase și gradații de salarizare și putând fi avansați pe loc la instanțele judecătorești la care funcționau. Totodată de unele clase erau legate și unele ranguri sau titluri; de ex. judecătorii din cl. VI. de salarizare purtau titlul de Consilier de Curte de Apel; consilierii de Curte efectivi sau președinții de Tribunal din cl. V. pe acela de consilieri de Casație. Conform acestei legi de org. jud. aflată și menținută în vigoare de Consiliul Dirigent, și de către Ministerul de Justiție, însăși decretele de numire și de avansare în aceste clase, trebuiau să conțină pe lângă arătarea clasei și gradației și titlul corespunzător, acela de consilier de Curte de Apel sau Consilier de Casație. În vechiul regat legea prevedea avansări pe loc și principiul a fost menținut în noua lege, dar numai pentru judecătorii de ocoale, instrucție și procurori, care pot fi avansați la gradul de președinte de tribunal și Consilier de Curte în anumite condițiuni de vechime, primind și salariul corespunzător acestor grade.

Trebuie să amintim că legea în vigoare în Ardeal prevedea avansarea în clase și gradații de salarizare numai pentru magistrații care aveau o anumită vechime în clasă și gradație și peste o astfel de prescripție de vechime, nu se putea trece sub nici un motiv; deoarece de aceste clase și gradații erau legate prerogativele vechimii ca erarchie judecătorească.

Aplicarea legii maghiare de organ. jud. în Ardeal sub imperiul românesc dacă a fost respectată la început, în ce privește numirile în magistratura părților unite ale Transilvaniei, care s'a complectat cu avocați români cu vechime în avocatură ce echivala cu acea de magistrat conferindu-se clase și gradații mari; lucrurile sau cam schimbat după desființarea Consiliului Dirigent, iar numirile și mai ales avansările s'au făcut de către Ministerul Justiției.

A început de atunci o epocă de avansări în magistratura Ardealului, la facerea cărora nu s'a prea ținut seamă de rigorile stagiului în clasă și gradații după cum prevedea legea.

S'a văzut de pildă magistrați numiți în Ardeal, care în 2 cel mult 3 ani au avansat, trecând dela cl. VII gr. II de numire ca judecător de tribunal în cl. V. gr. II. sau I, fără a se fi avut în vedere stagiul de vechime de 2 ani cel puțin în fiecare grad (le-ar fi

trebuia cel puțin 8—10 ani) întrecând în salarizare și prerogative magistrați cu mult mai vechi și care au rămas pe loc.

Tocmai despre acest lucru vorbim în art. 143 al. I. de care ne ocupăm.

Acest articol spune că „Clasele și gradele conferite după legile anterioare constituie drepturi câștigate. Trebuie oare să înțelegem că aceste clase și gradații, când au fost conferite în *dispreful legilor anterioare*, adică fără să se fi controlat dacă stagiul prevăzut de lege pentru acordarea fiecărei clase și gradații a fost îndeplinit or nu și totuși magistratului i-s'a conferit distincția, mai constituie *drepturi câștigate*?

Chesția devine foarte serioasă dacă ne gândim că mulți pot confunda aceste clase și gradații legate de prerogativele vechimii, cu însuși *vechimea efectivă* în gradul pe care-l ocupă în magistratură după noua lege unificată și pe baza cărei vechimi este construită întreaga erarhie judecătorească.

Pentru a vedea clar greșala unei astfel de interpretări, nu trebuie socot să uităm că, clasele în noua lege nu mai există; iar gradațiile actualmente au cu totul altă semnificație decât în legea maghiară.

Legea nouă împarte în mod erarhic și după instanțe pe magistrați în 9 grade supra-puse. Gradul înseamnă în mod concret funcția ce împlinește magistratul la instanța unde funcționează; ea se confundă cu titulatura, situația și prerogativele ca vechime de care el se bucură în magistratura din care face parte. În legea maghiară gradele erau sub-împărțiri ale claselor de salarizare, ce reprezentau etape în timp, ce se depășeau în mod mecanic prin trecerea de câte doi ani.

Prin urmare de clase și gradații în înțelesul amintit socotim că nu mai poate fi vorba sub vigoarea noii legi și nici de drepturi câștigate, pentru că nu ar mai avea nici un înțeles.

Dar ultimele zece vorbe din al. I al art. 143 spun: „Și se vor respecta în ce privește titlurile și salarizarea“. Lăsăm la o parte salarizarea, aceasta va fi servită mai departe aceluia ce o primea în momentul punerii în aplicare a legii noi, pentru singurul argument că o prevede legea, dar să vedem cum i-se vor respecta magistratului *titlurile*? Ce înțeles are acest *titlu* acuma și ce însemna atunci când și cum i-s'a conferit? *Titlul* acestuia n'existând actualmente pentru că are alt înțeles, și cum e fost odinioară s'a desființat prin lege, poate fi vorba numai de

prerogativele de care acest *titlu* era legat odinioară, adică de prerogativele vechimii. Trebuie oare a se respecta aceste prerogative din acest punct de vedere? *Titlurile* cu alte vorbe — după acest text — să însemneze *vechime* în grad, în magistratură?

Iată un judecător de tribunal numit prin avansare în Ardeal în anul 1921 în cl. VII gr. II și pe care legea nouă îl găsește în anul 1924 avansat în cl. VI. gr. I, trecând adecă în 3 ani peste o clasă și 3 gradații. Conform noii legi el este încadrat împreună cu ceilalți judecători ai tribunalului în gradul VIII. Oare acest judecător cu trei ani vechime în grad să prezideze pe colegii lui cu o vechime de 4, 5 sau zece ani în gradul de judecător și care sub imperiul legii anterioare era în cl. VII gr. I. de salarizare? Pe motiv că el avea *titlul* de Consilier de Curte de Apel, *titlul* legat de clasa VI care îi conferă prerogativele erarhice ale vechimei?

Sau în aceleași condiții un Consilier efectiv la Curtea de Apel, care s'ar prevala de prerogativele cl. V de salarizare, acele de Consilier de Casație și și ar valorifica dreptul la vechime în Curte față de alți colegi cu o vechime mai mare în grad, dar pe care legea nouă i-a găsit în cl. VI. gr. I. numai?

Cred, că nu și iată pentru cari motive:

Legea nouă de organizare jud. care pune atâta bază pe vechime în gradele magistraturei, din care face fundamentul erarhiei și lăria ordinului judecătorec al țării, nu pomeneste nimic nicăeri în lege și nici în cuprinsul art. 143 de vre-o confundare între *titlurile anterioare purtate* de magistrații din Ardeal și *vechimea actuală a gradului lor de încadrare*.

Legea desființând pentru totdeauna clasele și gradațiile preexistente în Ardeal (art. 143 al. 4) și tablourile de salarizări de clase și grade (art. 294 al. ultim) încadrează pe judecători după instanțe în grade erarhice (art. 64), spune precis (art. 66): *Vechimea se calculează dela data intrării în fie care grad, în caz de numire simultană se dă precădere vrâstei. În schimb legea nouă arată valoarea acestor titluri și în ce măsură au a fi considerate, în art. 143 al II unde arată, că: magistrații unei instanțe inferioare (Tribunal, Curte) (purtând titluri de consilier de Curte de Apel și de Casație), nu pot cere trecerea efectivă la instanța superioară a cărui rang îl poartă. Stagiul făcut la instanța inferioară (vechimea) nu se poate socoti decât ca stagiul în acea instanță (cea inferioară). Adică un judecător de ocol fost în cl. VI, un președinte*

de tribunal fost cl. V nu pot valorifica titlurile lor și să treacă în Tribunal sau Curte de Casație ori de Apel și nici prerogativele legate de aceste foste titluri.

Mai mult legea este și mai categorică când astfel de prerogative erarhice ale vechimii nu le ia în considerație nici magistratului care efectiv a avut titlul acesta, Cazul unui consilier de Curte de Apel sau de Casație, care ar trece la Tribunal sau Curte de Apel.

Nici în acest caz vechimea nu e egală cu titlul de oarece în art. 66 al III spune: *Când un magtstrat trece dela un grad superior la un grad inferior, i se fine seamă în noul său grad de vechimea din gradul său superior.*

Cine ar putea crede ca noua lege să admită, ca un judecător de tribunal să poarte în erarhia ce-o stabilește, un grad mai mare ca al președintelui de senat sau primului seu președinte ori un consilier la Curtea de Apel, grad de Casație mai mare ca al președinților de senate și egal cu acel pe care-l poartă legal numai prim-președinții Curților de Apel și consilierii efectivi dela Casație?

În fapt s'a mai dovedit, că însuși Ministerul Justiție interpretând din oficiu sensul legii — când a scos la pensie pe unii magistrați din Ardeal cu astfel de titluri — nu le-a ținut în socoteală limita de vârstă cerută de presupusul titlu ci pe cea al gradului erarhic actual.

Reesă clar din cele expuse că de drepturi câștigate în ce privește prerogativele titlului purtat și care să le valorifice față de colegii de instanță egali, dar mai vechi în grad nu poate fi vorba conform noii legi. Vechimea în grad de altfel nu se poate câștiga decât în mod concret, prin trecerea timpului și acumularea experienței de judecător. Ea este legată de persoana însăși a magistratului, nu se poate atribui prin efectul legii, celor ce nu și-au meritat-o prin munca proprie în cursul vremii.

Atunci s'ar pune întrebarea: la ce se reduc aceste drepturi câștigate în ce privește titlurile? Pentru ce au mai fost prevăzute într'un text din noua lege?

S'ar mai putea răspunde celor ce invoacă legea maghiară și susțin, că această lege de organizare judecătorească conferă unele titluri și prerogative magistraților avansați pe loc în cl. VI și V de salarizare următoarele:

Legea maghiară în vigoare în Ardeal la preluarea imperiului de Consiliul Dirigent la 1 Decembrie 1918 în adevăr — cum am și

amintit mai sus — conferă astfel de titluri și prerogative erarhice însă într'un număr restrâns pe instanțe. Această lege cerea însă ca decretele regale a unor astfel de numiri sau avansări să *conțină pe lângă clasa și gradația celui numit sau avansat și adăugirea titlului corespunzător erarhic al gradului* chiar pe loc, d. ex. Y. avansat în cl. V gr. I cu grad de consilier de Curte de Casație etc. Acest fel de numiri în magistratura Ardealului sunt puține, pentru că sunt făcute în conformitate cu prescripțiile de vechime în gradații și clase, sunt legale și conferite — cum spune art. 143 amintit — *după legile anterioare (maghiare).*

Acești magistrați au și vechimea cea mare față de colegii de instanță, cu care sunt egali în grad conform noii legi de organizare, pe care cu drept îi prezidează la vechime. Aceștia poartă cu drept titlul conferit ca și prerogativele erarhice și în privința lor nu se încapă discuție.

Nici o lege maghiară însă de org. jud. în vigoare în Ardeal înainte de 1 Decembrie, nu prevede puțința de avansare numai în clasă și gradație *fără titlul corespunzător* în decret și interpretarea, că avansarea în clasă singură și gradația presupune sau conferă afară de salarizare și titlu și prerogative, este gratuită, neexactă pentru Ardeal.

E adevărat, că Ministrul Justiție maghir în 1919 a admis astfel de numiri numai în clase și numai din p. d. v. al leei; aceasta a fost și poate e și acum în Ungaria. E posibil ca acolo să se interpreteze astfel, însă nu se aplică astfel de interpretări în România.

Prin urmare lăsând la o parte ori ce soi de interpretare alta decât litera legii reesă, că majoritatea magistraților avansați numai în clasă și gradație, fără stagiul cerut de lege, *nu posedă în decretele lor de numire și titlul corespunzător erarhic al gradului.* Acest soi de avansări respectate în fine de lege în privința salarizării, nu conferă de loc drepturi câștigate în privința titlurilor și deci nici a vechimii și erarhiei, ci doar ca leafă pe care o și primesc mai mare decât a colegilor egali în grad și chiar mai vechiu“:

Țin să lămuresc acum că art. 143 a fost numerotat în legea de org. jud. apărută întreagă în 1925, prin art. 149; iar din ultimul aliniat al art. 320 din lege reesă că n'ar putea fi vorba de altfel de salarii ca drepturi câștigate decât acele din 1924.

V. M. D.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Înalta Curte de Casație

Tribunale

Arendare. Clausa comisorie expresă. Pentru a cere rezoluțiunea este necesară somațiunea prealabilă. Art. 1118 c. c. a. In fapt: In contract se prevede că dacă arendașul nu plătește ratele stipulate de arenda la termen, contractul se poate desface din partea comunei (arendatoare) și în fapt se stabilește ca părții nu au plătit rata de 1 Ianuarie 1923 la termen ci au plătit-o mai târziu.

In drept: In cece privește anularea unui contract pentru neplata aranzii la termen, art. 1118 c. c. a. dispune ca cel ce dă în locațiune, dacă cu toată somațiunea făcută locatarul întârzie cu plata prețului locațiunii în așa fel, că la expirarea ratei a două nu a achitat încă în întregime pe cea dintâi, poate cere anularea și înainte de împlinirea termenului.

Ca astfel pentru a putea opera anularea trebuie neapărat în prealabil existență somațiunei, această fiind o regula absolută ca mod de constatarea neexecutării obligațiunei de plată a arenzii.

Dispozițiunea înserată în contract nu trece peste dispozițiunea legală a art. 1118 c. c. a. de a opera așa cum prelinde reclamanta de plin drept, fără somațiune — rezilierea — deoarece privită drept clauza comisorie expresă, în redactarea care o are fiind stipulată numai rezoluțiunea pentru neexecutare la termen, adică pentru neplată la termen a ratelor de arenda stipulată,

această clauză comisorie expresă de gradul I nu modifică situațiunea legală și nu exclude aplicarea disp. art. 1118 c. c. a. întrucât și în acest caz este necesar ca rezoluțiunea să fie precedată de o punere în întârziere în care să rezulte ca partea în drept a înțeles să uzeze de facultatea să de rezoluțiune, această cu atât mai mult cu cât se constată din contra chitanțele de la dosar ca reclamantă în diferite rânduri a acceptat plata arenzii peste termen și a primit și dobânzi pentru ratele întârziate.

Asfel fiind în lipsă somațiunei legale (art. 1118 c. c. a.) reclamantă nu poate învoca rezoluțiunea. (Tribunalul Sibiu S. II. Sentință civilă 514—1925 din 1 Noembrie 1926. Judecător unic Vasile F. Petrescu.)

Leziuni cauzatoare de moarte pricinuite de mai mulți acuzați. Art. 301, 308 comb. cu 70 C. P. din Trans. Calificarea loviturilor cauzatoare de moarte. In fapt. Din actul medico-legal, din opiniunea comi-

siunei medico-legale, se constată că moartea victimei N. D. este datorită loviturilor ce a suferit din partea trei acuzați și tot din acest act medico-legal se constată că medicul care a făcut autopsia conchide că: „... rănirea descrisă mei sus nu a fost așa de gravă că să provoace moartea, însă a putut influența moartea mai ușor“.

In drept. Pentru aprecierea exactă a influenței rănilor și lovirilor cari provoacă moartea lovitului, trebuie să se stabilească cauzele eficiente ale morții. O plaga mortală se califică atunci când există un raport de la cauza la efect între plaga și moartea individului rănit sau lovit și deși în unele împrejurări lovirile și rănilor cari cauzează moartea pot fi de natura numai individual mortale, întrucât datorita stărei individuale, personale, în care s'ar fi aflat victima, o stare bolnavicioasă și patologică anterioară, aceasta se află mereu sub iminența unei morți, totuși când se constata că există un raport de cauzalitate între plaga și moartea individului rănit sau lovit, raport din care se deduce că rănirea a fost cauză inițială a morții, în acest caz răspunderea trebuie atribuită aceluia care a determinat trauma.

Având în vedere că în speță se constată că victima era suferindă de epilepsie, dar ca moartea a fost pricinuită de loviri, ca astfel chiar dacă ar fi să se ia considerare opiniunea medicului care a făcut autopsia, „... ca rănirea a putut influența moartea mai ușor,“ întrucât se constată relațiunea de cauză și efect între loviri și moarte, răspunderea acuzaților există.

Având în vedere că leziunile cari au cauzat moartea victimei au fost cauzate de toți trei acuzații și nu se poate descoperi și stabilit care din acești acuzați le-au pricinuit, faptul ce se împuța lor întrunește elementele constitutive ale infracțiunei prevăzută și calificată de art. 301, 308 comb. cu 70 c. p. din Trans. (Trib. Târnava mare. Sent. penală 1750—8 1925.) Președinte și redactor al sentinței Vasile F. Petrescu, jud. delegat.

Observațiuni: Una din condițiunile acțiunei, — spre a face sa intervină legea penală, este aceea a existenței raportului causal, între ea și rezultatul produs, raport care să fie de la cauza la efect.

Pentru că aceasta s'a atragă culpabilitatea nu este suficient numai raportul extern între acțiune și rezultat, — așa numită — cauzalitate fizică, ci trebuie ca această relațiune să fie consecință voinței delictuoase — „voluntas sceleris“, — să existe, cauzalitatea psihică care legea actul extern de voință (v. Tr. Pop. 1923. vol. II pag. 290).

Stabilirea regulilor cauzalității, în aplicațiunile practice, unde cazurile sunt numeroase și variate, da naștere la multe și mari greutăți.

Di profesor Bogdan de Iași în interesantă lucrare: „Atentate în contra sănătății și a vieții prin răni și loviri, — din punctul de vedere juridic și medico-legal“. Vol. I. 1921; reproduce după Chaveau și Faustin Hélie (Theorie du code penal. Tom IV. 1887) câteva reguli stabilite de vechi criminaliști, referitor la aprecierea exactă a influenței rănilor și lovirilor aducând după ele moartea lovitului.

Curtea de Casație

Recurs fiscal. Termen pentru depunerea motivelor de recurs. (Art. 81, 85 legea contribuțiunilor directe; art. 7 legea din 28 Martie 1925 pentru modificarea unor dispozițiuni din legea contribuțiunilor.) Motivele de casare în recursurile fiscale, făcute împotriva deciziunilor comisiunilor de apel pot fi depuse până la prima zi fixată pentru judecarea recursurilor. Curtea: Având în vedere cererea d-lui procuror general de pe lângă Înalta Curte, de a se sta-

1000 coale de hârtie pt. concipiat . . Lei 350.—
1000 coale de hârtie albă (Velină) . . Lei 540.—
1000 coale hârtie pt. mașină Lei 480.—
12 buc. de creion Hardtmuth . . . Lei 36.—
1000 buc. Plicuri oficiale Lei 240.—

Papetărie și tipografie Boros

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 2. — Telefon 10-83.

**Imprimate pentru avocați
in depozit permanent.**

bili unitatea de interpretare a legii asupra chestiunii de principiu rezolvată în mod deosebit de secțiunile Curții de apel din Brașov, cu privire la termenul în care au a fi depuse mijloacele de recurs în materie fiscală;

Considerând că, prin art. 1 al legii din 29 Aprilie 1926 relativă la fixarea termenului de recurs în materie fiscală, se exceptează dela dispozițiunile prescrise în acest articol recursurile împotriva deciziunilor comisiunilor de apel, iar prin articolul următor se arată că dispozițiunile din legea Curții de Casație, printre cari se enumeră și art. 36 și 37, sunt aplicabile și Curților de apel în afacerile enumerate la primul articol;

Că, din aceste dispozițiuni rezultă invederat, că legea din 29 Aprilie 1926 nu se aplică recursurilor împotriva deciziunilor comisiunilor de apel, asemenea recursuri fiind expres exceptate dela prescripțiunile acestei legi;

Că, astfel fiind, dispozițiunile legii din 28 Martie 1926 pentru modificarea unor dispozițiuni ale legii contribuțiunilor directe, au rămas în vigoare — și cum prin art. 7 al acestei legi care completează art. 85 din legea contribuțiunilor directe, se prevede că motivele de recurs vor fi depuse în scris până la prima zi fixată pentru judecată, dispoziție identică cu aceea din art. 81, aceeași lege, pentru depunerea motivelor de apel înaintea comisiunilor de apel, tot până la prima zi fixată pentru judecată vor trebui depuse și motivele de recurs, așa că în acest sens trebuie interpretată legea cu putere obligatorie pentru toate instanțele, conf. art. 2 al. penultim din legea de organizare judecătorească;

Penru aceste motive declară că motivele de casare în recursurile făcute împotriva deciziunilor comisiunilor de apel pot fi depuse până la prima zi fixată pentru judecarea recursurilor. (*Deciziunea No. 33 din 16 Iunie 1927. Casația Secțiunii Unite.*)

...

Justificare. Neintervenirea în timpul (util. Art. 451 pr. civilă ung.) Art 451 pr. civilă precede că orice persoană interesată fie că a figurat sau nu în proces, poate introduce cerere de justificare, dacă a omis termenul fără culpa sa. Neintervenirea, însă, în timp util — în speță până când hotărârea Tribunalului nu rămâne definitivă — atrage respingerea cererii de justificare. Curtea; Asupra incidentului ridicat de intimaji, prin care se susține că recursul este tardiv, deoarece s'a introdus peste termenul de 10 zile prevăzute de legea privitoare la constatarea morții prezumate, din 12 Decembrie 1923, cum și peste termenul de 15 zile prevăzut de legea de procedură din Ardeal, astfel că, fie că este aplicabilă prima lege, fie că se aplică a doua, recursul rămâne tardiv.

Având în vedere că acțiunea a fost introdusă la 20 Iunie 1923, în conformitate cu dispozițiunile paragrafului 736 pr. civ. Ard. deși anterior promulgării legii pentru constatarea morții prezumate, din Decembrie 1923, care în aceste condițiuni nu-și poate avea aplicabilitatea.

Având în vedere că decizia Curții de Apel din Brașov, pronunțată la 12 Maiu 1926, a fost comunicată la data de 31 Mai 1926, iar recursul în Casație fiind introdus la 10 Iunie 1926, el este în termen, căci conform art. 33 din legea Curții de Casație, sub imperiul căreia s'a dat deciziunea Curții de Apel,

termenul de recurs este de 30 zile dela comunicarea hotărârii ce se atacă, astfel că el n'a expirat până la introducerea recursului de față.

Că, astfel fiind, incidentul ridicat de intimaji este nefondat și cată a fi respins.

Penru aceste motive respinge incidentul de tardivitate.

In fond: Asupra recursului făcut de Alexandrina Macrea în contra încheerii Nr. C. II. 150—4—926 a Curții de Apel din Brașov, în cauză cu Elisabeta Mohan și Ilie Mohan.

Având în vedere că din deciziunea atacată se constată că Elisabeta I. Mohan, născută Catană, a făcut cerere înaintea Trib. Brașov, pe baza dispozițiunilor paragrafelor 733—736 pr. civ. spre a se constata decesul fostului ei soț Ilie Mohan, care fiind mobilizat în timpul războiului a decedat.

Că Tribunalul în urma probelor administrate admite cererea și declară moartea lui Ilie Mohan pe ziua de 1 Aprilie 1921.

Că în contra acestei sentințe, sora decedatului, Alexandru I. Macrea, născută Mohan, introduce apel împreună cu cererea de justificare, care a fost respinsă de Curtea de Apel din Brașov, pe motiv că numita apelantă a avut cunoștință de procesul de față, pentru declararea morții lui Ilie Mohan, și deci a putut să intervină în timp util până când hotărârea dată de Tribunal nu rămânea definitivă; că, de altfel, mai constată Curtea, apelanta nu e parte în cauză și deci nu are drept la justificare conform paragrafului 451 procedura civilă.

Având în vedere că recurentă, prin motivele de casare, susține că instanța de apel prin deciziunea dată a violat normele de procedură declarând inadmisibilă cererea de justificare pe motiv că n'a fost parte în proces, deoarece prin parag. 451 se înțelege că orice persoană interesată, fie că ar fi figurat sau nu în proces, poate introduce cerere de justificare, dacă a omis termenul fără culpa sa; or, constatarea culpei de către Curte, este fără bază, căci numita n'a avut cunoștință de procesul de față.

Considerând că instanța de apel stabilind diu acte că recurenta a avut cunoștință de procesul ce era pendinte la Tribunalul Brașov pentru constatarea morții lui Ilie Mohan și aceasta constituind o chestiune de fapt, scapă de controlul Curții de Casație.

Că, bazată pe această constatare, soluțiunea juridică ce se impune era respingerea cererii de justificare, căci neintervenirea în timp util a recurteii se datorește culpei sale, astfel că, indiferent de modul cum instanța de apel ar fi interpretat textul paragrafului 451 pr. civ., recursul urmează a fi respins pe această considerațiune.

Penru aceste motive, Curtea respinge recursul ca nefondat. (*Deciziunea No. 292 din 1527 Cas. I.*)

...

Sechestrul. Acțiune în revendicare. Escindere art. 33 leg. execut. Bunuri imobile, urmărirea mobilă. Drept nedesăvârșit de proprietate. Art 117 și 121 legea minelor din Ardeal. Art. 34 din legea execuțională își găsește aplicațiunea numai în cazul când se atacă hotărâri interlocutorii, date în cursul execuțiunii, Atunci, când o terță persoană revendică obiecte sechestrate, executarea nu poate fi atacată decât pe calea procesului în excindere.

Bunurile cari în sensul art. 17 și 121 din legea

minelor Ardeal, sunt considerate ca bunuri imobile prin destinație, nu pot forma obiectul unor urmăriri mobiliare.

În materie de escindere nu este necesar ca acțiunea să se întemeieze necondiționat pe un drept desvârșit de proprietate, ci este suficient ca reclamantul să dovedească că are un drept asupra obiectului revendicat, care, potrivit cuprinsului său material, poate împiedica pe urmărit de a dispune, fără restricțiune, de acel obiect (*Dec. nr. 143 1927 Cas. II*).

• • •

*Pensii Ardeal. Maximul sumei acordate pensionarilor din Ardeal (Legea LIV din 1912: D. L. din 2 Aprilie 1920). Legea LIV din 1912, în vigoare în Ardeal până la punerea în aplicare a noii legi de pensii 1925, prevedea că maximul de pensie ce se poate acorda unui funcționar de stal pus în poziție de retragere pentru a-și regula drepturile la pensie, nu poate depăși suma de 10.000 coroane. Această cotă anuală a fost mărită prin D. L. 1462 din 2 Aprilie 1920 la mii lei. Așa fiind, nici un pensionar nu poate dobândi o pensie anuală mai mare, oricâți ani de servicii ar avea (*Dec. nr. 520 927 Cas. III*).*

• • •

Magistrat. Punere în disponibilitate. Raportul ministrului către rege. Instanțele judecătorești au dreptul să cerceteze dacă raportul ministerului se bazează pe fapte riguros constatate. (Art. 139, 174, 185, 187, 193 legea de organizare judecătorească.) Înlocuirea magistratului nu se poate face de cât dacă există vreo abatere gravă dela datorie și faptele cari rezultă din această abatere, săvârșite de magistrat în exercițiul funcției, trebuiesc a fi constatate din raportul de anchetă, iar raportul ministerului către rege trebuie să fie în concordanță perfectă cu constatările de fapt ale anchetei din care s'a dedus abaterea gravă. Instanța judecătorească este în drept a examina dacă acest raport al ministerului este bazat în mod riguros pe constatările de fapt ale raportului de anchetă. Simpla adăogire în acest raport a unor noi împrejurări, îndreptățește instanța să considere pedeapsa ca fiind dată cu violarea legii de organizare judecătorească. (*Dec. No. 391/927 Cas. III*.)

INFORMAȚIUNI

Lexicon economic bancar și de devize de Dr Borda, secretarul Camerei de Comerț. În cursul lunii Ianuarie 1928 Dr Borda, secretar la Camera de Comerț și Industrie Cluj și Dr Fôris redactor economic editează un „*Lexicon economic, bancar și de devize*” care este prima lucrare românească de natura aceasta și ca atare merită de a complecta un gol mult resimțit de toate cercurile economice. Ca rodul unei activități îndelungate și intense acest manual practic va fi de folos în mod egal economiștilor teoreticieni, dar mai ales comercianților practici, azi când în urma războiului mondial se întrebunțează atât în legislația și ordonanțele economice, cât și în corespondența comercială termeni necunoscuți de mulți dintre cei chemați de a satisface recerșințelor, acest lexicon va fi un prețios ajutor în mâna oricui, căci prelucrează peste 2000 de cuvinte și noțiuni economice. Nu este aci vorba de un simplu dicționar, care

traduce termeni economici, ci este o lucrare serioasă, care redă în mod succint întreaga noțiune economică, lămurind laturile ei practice și eventual legislative la înțelesul tuturor, din care cauză este egal folositoare comerciantului, bancarului, industriașului și funcționarului, cari în exercițiul funcțiunii lor, zilnic întâmpină dificultăți de pe urma terminilor tehnici necunoscuți. Prețul acestei lucrări va fi de numai 160 lei la exemplar și astfel accesibilă oricărui înțelegător al utilității pe care o urmărește acest lexicon.

• • •

Uniunea Avocaților din România cu autorizația Min. de Interne Nr. 8306 A/1927 a organizat o *Loterie* pentru construirea în București a *Căminului Avocaților* cu săli de bibliotecă, de conferințe și birou de asistență judiciară. Tragerea este la 1 Ianuarie 1928. Vor fi 319 câștiguri, începând dela 100.000, în valoare totală de 3.000.000. De vânzare bilete de 100, 40 și 20 lei.

• • •

Pentru dnii avocați și magistrați recomandăm următoarele cărți de drept, absolut necesare: *Volumul XI—XII* din Codul General al României; *Legi noi de unificare* aplicabile în întreagă țară (Vechiul Regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia), adnote cu referințe și note de trimitere de C. Hamangiu, Consilier la Inalta Curte de Casație, directorul revistei „*Pandectele Române*”. Un mare volum, legat în pânză, hârtie velină, tipărit pe 2 coloane, cu 1240 pagini. Prețul 600 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27, București.

• • •

A apărut: *Codex Romaniae* cuprinzând toate codurile cu ultimele modificări: Noua Constituție, Codul civil, Procedură civilă, Codul comercial, Codul penal, Procedura penală, Legea accelerării și Codul Silvic, cu un index alfabetic general, adnotat cu referințe și note explicative de C. Hamangiu, Consilier la Inalta Curte de Casație, director al revistei „*Pandectele Române*”. Un volum format portativ de buzunar, tipărit de 2 coloane, legat elegant în pânză, hârtie subțire specială, cu peste 1000 pagini. Prețul 350 lei. La mijloc, tipărit pe hârtie colorată, se află în dicționar Juridic lalino-român, de toate expresiunile latine de drept. Editura „*Cultura Națională*” Str. Paris 1, București.

• • •

A apărut: *Opera completă în 4 mari volume*, premiate de Academia Română cu marele premiu al Statului „*Gh. Assachi*”; *Codul civil adnotat* cu trimiteri -nenumerate la doctrina franceză și română și cu jurisprudența română complectă dela 1868 până la 1926, cu indexe alfabetice la fiecare articol, de C. Hamangiu, Consilier la Inalta Curte de Casație, directorul revistei juridice „*Pandectele Române*”. Fiecare volum broșat 400 lei. Toate 4 volumele 1600 lei. Legate în pânză 2050 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27, București.

A apărut în Biblioteca Juridică editura Cultura Națională 1927 București *Noua lege a Timbrului și Impozitului pe Acte și Fapte juridice din 1927 Adnotată și Comentată de dl Corneliu Botez* Consilier la Inalta de Casație și Justiție.

Cartea aceasta de un cuvârșitor interes și importanță pentru dnii avocați și magistrați alcătuiește un volum de 584 pagini admirabil tipărit și conține — autorul ne-a dat 5 ediții anterioare — *expunerea și analiza* dispozițiilor actualei legi în ordinea articolelor cum și doctrina și soluțiunile jurisprudențiale asupra cazurilor mai complicate la care a dat naștere aplicarea legii în dispozițiunile remase în vigoare în *comparațiune* unde s'a simțit nevoie și cu legile *ardelene, bucovinene și basarabene* sau streine. Costul unui volum tipărit pe hârtie velină frumos legat în pânză este de 500 lei și se găsește la editori, la toate librăriile și la autor în București, Str. Nordului 8.

• • •

A apărut „*Legea de Expropriere pentru cauză de utilitate publică*” cu anexe: legile din Franța, Vechiul Regat, Transilvania, Bucovina, Basarabia și formularul actelor cerute de lege întocmit ce privește *doctrina de Petre Alex. Măinescu și Jurisprudența de Dem. D. Stoenescu*, ambii avocați din Craiova. Tiparul „Prietenii Științei” Craiova. Prețul acestui volum pe peste 500 pagini, tipărit pe hârtie velină, este de 500 lei. Volumul este precedat de o frumoasă prefață de dl *C. Hamangiu*, consilier la Casație. Exproprierea în România Mare a fost și este cum știm de o mare importanță și prețioasa lucrare apărută — conținând pe lângă textul legii din 1864 toate modificările din 1900, 1913 și 1925, Noua Constituție precum și legile din toate teritoriile alipite — fac ca această mare problemă națională să fie cât mai bine lămurită și cât mai complet discutată. Vom reveni cu o dare de seamă în curând.

• • •

Noua lege a Chiriilor și Legea Proprietarilor comentate și adnotate de *Corneliu Botez*, consilier la Inalta Curte de Casație, în colaborare în ce privește doctrina și jurisprudența recentă cu *Eugen A. Barasch* avocat. Editura Alcalay București, Calea Victoriei. Prețul 125 lei. Lucrarea dlui consilier Botez vine la timp pentru ajutorul rezolvării multor greutăți juridice ridicate de Noua lege a chiriilor: mai ales în Ardeal unde față cu regimul rechizițiilor aplicabilitatea noii legi pare discutabilă. Conținând expunerea de motive, desbaterile parlamentare, cât și mai ales jurisprudența la zi sub fiecare articol, această carte este indispenabilă dlor avocați și magistrați, cărora le-o recomandăm îndeosebi. Se găsește de vânzare la librăriile din Cluj și la autori în București. Odată cu restabilirea regimului drep-

tului comun devine de acualitate și *Legea proprietarilor* a cărei aplicare fusese suspendată în anul 1926, și de care se ocupă autorii în volumul pe care semnalăm.

• • •

A apărut în editura Tipografiei „Cultura” Cluj, Str. Iuliu Maniu 8, ediția II. din lucrarea cunoscutului jurist Ardelean *Ștefan Lăday* „*Cărțile Funduare*”. Ediția întâi a acestei lucrări apărută în 1923 după ce fusese publicată ca articole de fond în „Ardealul Juridic” coprindea numai analiza teoretică a drep-ului tabular. În lucrarea prezenta autorul ne a dat pe lângă acea materie și analiza și interpretarea detaliată a regulilor. Astfel lucrarea este complexă și tratată cu competența știută a autorului. Foarte importantă mai ales pentru juriștii vechiului regat, societăți de credit și autorități. Prețul 300 lei, se găsește de vânzare la „Radio Reclame Românie” Str. Iuliu Maniu Nr. 8.

Pentru anul 1928 abonamentele revistei noastre au fost menținute pentru avocați și magistrați, iar pentru autorități și persoane oficiale s'au urcat la 700 lei anual.

Lucrare recomandată

Prefecților de județe, pretorilor de plăși și primărilor din Transilvania, de către Ministerul de Interne cu Nr. 7991/1927—A. Curților de Apel din Ardeal pentru folosința instanțelor judecătorești, de către Ministerul de Justiție sub Nr. 58.462—59.466 din 10 August 1927

PROCEDURA TUTELARĂ

din

TRANSILVANIA

de

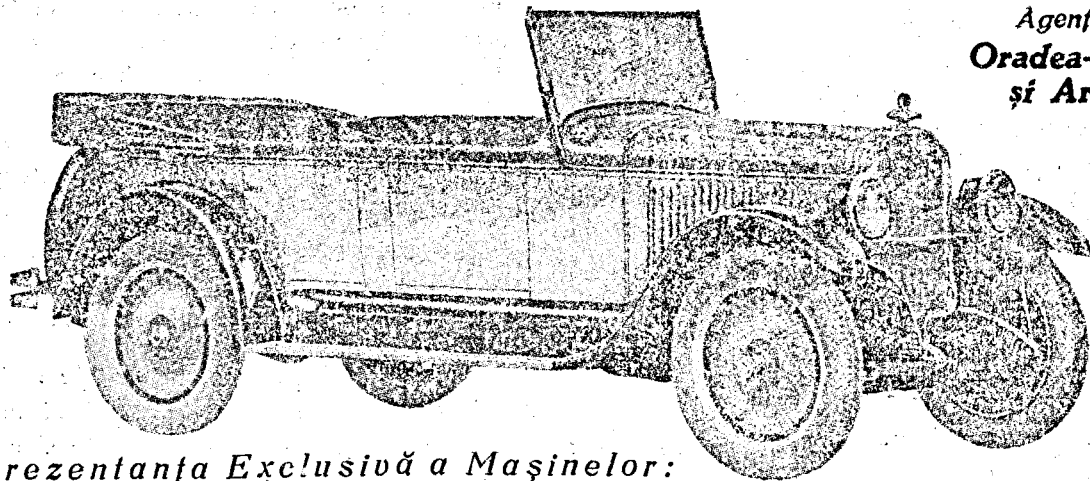
Dr. CAROL NESSELRODE

judecător la Tribunalul Bihor cu gr. de Consilier de Curte de Apel.

Manualul cuprinde în afară de legile referitoare la tutelă și curatelă încă alte 17 legi, care sunt în strânsă legătură cu aceeași materie, ca de ex. legea testamentară, succesorală, matrimonială, ocrotirea copiilor, a instanței infractorilor minori, pentru declararea de mort, mai de parte 14 regulamente, ordine și circulare referitoare la aceste legi, precum și în afară de 82 modele și formulare necesare în cauzele tutelare și cari facilitează rezolvarea lor, îndrumare detaliată pentru 84 feluri de proceduri în interesul minorilor. Cartea e tipărită pe hârtie bună albă, cu un format mare și index alfabetic, pe 663 pagini. Costul volumului e 500 lei, comenzi se pot face la autor Oradea, B-1, Regele Ferdinand Nr. 55/B.

»NOËL«

SUCURSALA: TIMIȘOARA BULEVARDUL REGINA MARIA 8.



Agenții:
Oradea-Mare
și Arad

Reprezentanța Exclusivă a Mașinelor:

BUICK ȘI OLDSMOBILE

în permanență stoc

JILESCU

CLUJ

STRADA REGINA MARIA

16

Automobile
Accesorii
Uleiuri
Autogarage
Cauciucuri
Benzină

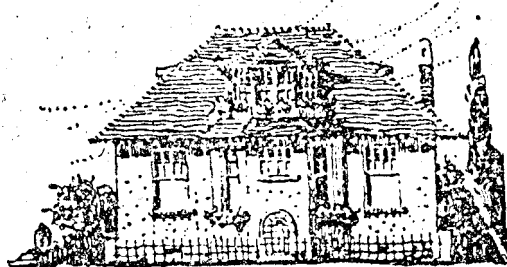
TELEFON.
7-63

»FENIX«

Societate Anonimă
Română de Asigurări

București

Str. Bis. Enei Nr. 10



Oferă asigurări populare de capitalizare
pe 10 și 15 ani combinate cu construcțiuni
de case plătibile în rate timp de 20 ani.

Ce caută
agenți serioși, în Ardeal, contra
comision.



BCU Cluj / Central University Library Cluj